

**Uchwała Nr XXII / 278 / 2016  
Rady Miejskiej w Łomiankach  
z dnia 28 grudnia 2016 roku**

**w sprawie przyjęcia Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na terenie Gminy Łomianki na lata 2017 – 2020**

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt. 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 roku o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2016 r. poz. 446 ze zmianami) i art. 110 ust. 10 ustawy z dnia 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej (tj. Dz. U. z 2016 r. poz. 930 ze zmianami) w związku z art. 6 ust. 2 pkt. 1 ustawy z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (tj. Dz. U. z 2015 r. poz. 1390 ze zmianami) Rada Miejska w Łomiankach uchwala, co następuje:

**§ 1.**

Uchwala się Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na terenie Gminy Łomianki na lata 2017 – 2020 stanowiący załącznik do niniejszej Uchwały.

**§ 2.**

Wykonanie Uchwały powierza się Burmistrzowi Łomianek.

**§ 3.**

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

PRZEWODNICZĄCY  
Rady Miejskiej w Łomiankach  
  
Tadeusz Krystech

**Załącznik**  
**do Uchwały Nr XXII / 278 / 2016**  
**Rady Miejskiej w Łomiankach**  
**z dnia 28 grudnia 2016 roku**

**GMINNY PROGRAM**  
**PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY W RODZINIE**  
**ORAZ OCHRONY OFIAR PRZEMOCY W RODZINIE**  
**NA TERENIE GMINY ŁOMIANKI**  
**NA LATA 2017 - 2020**

## Spis treści

Wstęp.....	2
Rozdział I. Podstawa prawna. ....	4
Rozdział II. Przemoc w rodzinie .....	5
Rozdział III. Diagnoza zjawiska przemocy w Gminie Łomianki. ....	7
3.1. Analiza danych sprawozdawczych dotyczących problemu przemocy w rodzinie na terenie Gminy Łomianki na lata 2014-2016. ....	7
3.2. Analiza SWOT pod kątem przeciwdziałania przemocy.....	18
Rozdział IV. Rekomendacje. Zadania do realizacji. ....	20
Rozdział V. Cele Programu.....	21
Rozdział VI. Realizacja celów Programu. ....	21
Rozdział VI. Monitorowanie i ewaluacja Programu.....	28
Rozdział VII. Finansowanie Programu. ....	28
Spis zamieszczonych wykresów. ....	29

## Wstęp

Realizacja zadań w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie należy do zadań gminy i powiatu na zasadach określonych m.in. w przepisach Ustawy o Pomocy Społecznej z dnia 12 marca 2004r.

Opracowanie Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na terenie Gminy Łomianki na lata 2017 – 2020 ma charakter długofalowy, stanowi zadanie własne gminy. Program powstał z myślą o jego praktycznym zastosowaniu. Obejmuje zadania, które na Gminę Łomianki nakłada ustawa o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie z dnia 29 lipca 2005 r.

Wraz z wejściem w życie powyższego aktu prawnego zjawisko przemocy w rodzinie uzyskało definicję prawną. Definiuje on przemoc w rodzinie jako „jednorazowe lub powtarzające się umyślnie działanie lub zaniechanie naruszające prawa lub dobra osobiste członków rodziny, w szczególności narażające te osoby na niebezpieczeństwo utraty życia zdrowia, naruszające ich godność, nietykalność cielesną, wolność, w tym seksualną, powodujące szkody na ich zdrowiu fizycznym lub psychicznym, a także wywołujące cierpienia i krzywdy moralne u osób dotkniętych przemocą. Należy zauważyć, że ustawodawca w swojej definicji koncentruje się na aspekcie łączącym osobę stosującą przemoc oraz osobę doświadczającą przemocy więzach rodzinnych, wynikłych z tworzenia wspólnego gospodarstwa.

Zgodnie z artykułem 18 i 71 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997r. zasadą jest, że instytucja rodziny jest objęta szczególną ochroną i opieką Rzeczypospolitej Polskiej, a jej dobro państwo ma obowiązek uwzględnić w swojej polityce społecznej, zwłaszcza poprzez udzielanie szczególnej pomocy rodzinom znajdującym się w trudnej sytuacji społecznej. Ponadto ustawa zasadnicza (artykuł 33) stoi na stanowisku, że kobieta i mężczyzna w Rzeczypospolitej Polskiej mają równe prawa w życiu rodzinnym, politycznym, społecznym i gospodarczym. Konstytucja wskazuje również, iż Rzeczpospolita Polska zapewnia ochronę praw dziecka. Przytoczony artykuł mówi również, iż każdy ma prawo żądać od organów władzy publicznej ochrony dziecka przed przemocą, okrucieństwem, wyzyskiem i demoralizacją.

Uznając fakt, że rodzina stanowi podstawową komórkę społeczeństwa oraz naturalne środowisko rozwoju i dobra wszystkich jej członków, a w szczególności dzieci, powinna być otoczona niezbędną ochroną oraz wsparciem, w tym zwłaszcza przed przemocą ze strony osób najbliższych, aby mogła w pełnym zakresie wypełniać swoje obowiązki w społeczeństwie.

W kontekście zaprezentowanych powyżej rozważań przejawy przemocy domowej należy zwalczać w sposób zdecydowany, gdyż bez pomocy z zewnątrz osoba jej doświadczająca może nie być w stanie skutecznie jej przeciwdziałać. Pomoc rodzinom zagrożonym lub doświadczającym przemocy w rodzinie oraz osobom będącym świadkami tego zjawiska wymaga wieloaspektowego, interdyscyplinarnego podejścia, zaangażowania się wszystkich pomiotów mających styczność z rodziną. Wsparcie to jest elementem szerszej polityki społecznej i obejmuje działania w trzech obszarach: profilaktyki, interwencji i integracji.

Celem nadrzędnym Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony

Ofiar Przemocy w Rodzinie na terenie Gminy Łomianki na lata 2017 – 2020 jest przeciwdziałanie przemocy w rodzinie, ochrona ofiar i świadków przemocy w rodzinie, zwiększenie dostępności i skuteczności profesjonalnej pomocy. Program określa szczegółowe zadania do realizowania, ukierunkowane na: rozwój systemu przeciwdziałania przemocy oraz współpracy międzyinstytucjonalnej, zapewnienie dostępności pomocy osobom i rodzinom z problemem przemocy domowej, kształtowanie świadomości społecznej w zakresie zjawiska przemocy w rodzinie oraz edukację i profilaktykę mieszkańców Gminy Łomianki oraz zwiększanie potencjału instytucjonalnego służb i organizacji uczestniczących w realizacji działań w obszarze przeciwdziałania zjawisku przemocy w rodzinie.

#### **Odbiorcy programu:**

Program skierowany jest do mieszkańców Gminy Łomianki, w tym:

1. Osób zagrożonych przemocą w rodzinie
2. Osób doświadczających przemocy w rodzinie
3. Osób stosujących przemoc w rodzinie
4. Świadków przemocy w rodzinie
5. Podmiotów zaangażowanych w przeciwdziałanie przemocy w rodzinie, których obszarem działania jest Gmina Łomianki.

#### **Realizatorzy programu:**

Program będzie realizowany przez instytucje i organizacje zobligowane do działań z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie:

1. Zespół Interdyscyplinarny
2. Urząd Miasta i Gminy Łomianki
3. Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Powiecie Warszawskim Zachodnim
4. Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych
5. Ośrodek Pomocy Społecznej w Łomiankach
6. Sąd Rejonowy dla Warszawy – Żoliborza
7. Komisariat Policji w Łomiankach
8. Placówki służby zdrowia
9. Placówki oświatowe
10. Poradnia Psychologiczno – Pedagogiczna
11. Organizacje pozarządowe
12. Inne podmioty.

Opracowanie Programu zostało poprzedzone rozpoznaniem skali zjawiska przemocy w Gminie Łomianki przygotowanym na podstawie danych gromadzonych przez Zespół Interdyscyplinarny na przestrzeni lat 2014-2016, w ramach Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie w Gminie Łomianki na lata 2014-2016.

Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie w Gminie Łomianki przygotowano na lata 2017-2020. Zakreślone w nim cele i kierunki działania mają charakter ramowy i mogą podlegać modyfikacjom.

## Rozdział I. Podstawa prawna.

1. Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r. (Dz. U. z 1997 r. Nr 78, poz. 483, z 2001 r. Nr 28, poz. 319, z 2006 r. Nr 200, poz. 1471, z 2009 r., Nr 114, poz. 946).
2. Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (tj. Dz. U. z 2015 r. poz. 1286, 1893, 1916).
3. Ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (tj. Dz. U. z 2015 r. poz. 1286, 1893, 1916).
4. Ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (tj. Dz. U. z 2016 r. poz. 930, 1583).
5. Krajowy Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie na lata 2014 - 2020 przyjęty Uchwałą Nr 76/2014 Rady Ministrów z dnia 29 kwietnia 2014 r.
6. Wojewódzki Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie na lata 2011 – 2016 przyjęty Uchwałą Nr 445/26/11 Zarządu Województwa Mazowieckiego z dnia 15 marca 2011 r.
7. Uchwała Nr LX/343/2014 Rady Miasta Gminy Łomianki z dnia 25 marca 2014 r. w sprawie „Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Łomianki 2014 - 2020”.
8. Uchwała Nr XXI/250/2016 Rady Miasta Gminy Łomianki z dnia 01 grudnia 2016 r. w sprawie Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych na rok 2017 oraz Gminnego Programu Przeciwdziałania Narkomanii na 2017 rok na 2017 rok, corocznie uchwalany dla Gminy Łomianki.

Ustawa z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie definiuje pojęcie przemocy w rodzinie, określa zadania organów administracji rządowej i jednostek samorządu terytorialnego w zakresie przeciwdziałania przemocy. Uściśla zasady postępowania wobec osób doznających przemocy oraz wobec jej sprawców, a w stosunku do samorządu gminnego i powiatowego zadania do realizacji.

Do zadań własnych **gminy** należy w szczególności tworzenie gminnego systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie, w tym:

1. Opracowanie i realizacja gminnego programu przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie
2. Prowadzenie poradnictwa i interwencji w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie w szczególności poprzez działania edukacyjne służące wzmocnieniu opiekuńczych i wychowawczych kompetencji rodziców w rodzinach zagrożonych przemocą w rodzinie
3. Zapewnienie osobom dotkniętym przemocą w rodzinie miejsc w ośrodkach wsparcia.
4. Tworzenie zespołów interdyscyplinarnych

Do zadań własnych **powiatu** należy w szczególności:

1. Opracowanie i realizacja powiatowego programu przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie
2. Opracowanie i realizacja programów służących działaniom profilaktycznym mającym na celu udzielenie specjalistycznej pomocy, zwłaszcza w zakresie promowania

i wdrożenia prawidłowych metod wychowawczych w stosunku do dzieci w rodzinach zagrożonych przemocą w rodzinie

3. Zapewnienie osobom dotkniętym przemocą miejsc w ośrodkach wsparcia
4. Zapewnienie osobom dotkniętym przemocą w rodzinie miejsc w ośrodkach interwencji kryzysowej.

Do zadań z **zakresu administracji rządowej** realizowanych przez **powiat** należy w szczególności:

1. Tworzenie i prowadzenie specjalistycznych ośrodków wsparcia dla ofiar przemocy w rodzinie
2. Opracowywanie i realizacja programów korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc w rodzinie.

## **Rozdział II. Przemoc w rodzinie**

Zgodnie z Ustawą o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie: Przemoc w rodzinie, to jednorazowe lub powtarzające się umyślne działanie lub zaniechanie naruszające prawa lub dobra osobiste osób najbliższych. w szczególności narażające te osoby na niebezpieczeństwo utraty życia, zdrowia, naruszające ich godność, nietykalność cielesną, wolność, w tym seksualną, powodujące szkody na ich zdrowiu fizycznym lub psychicznym, a także wywołujące cierpienia i krzywdy moralne u osób dotkniętych przemocą.

Definicję osoby najbliższej znajdujemy w art. 115 § 11 Kodeksu karnego (Dz. U. z 1997 Nr 88, poz. 553 z póź. zm.), jak i w art. 2 ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie. Osobami najbliższymi są: małżonek, dzieci, rodzice, rodzeństwo, powinowaci, przysposobieni oraz ich małżonkowie, osoby pozostające we wspólnym pożyciu, a także inne osoby wspólnie zamieszkujące i gospodarujące.

### **Przemoc w rodzinie charakteryzuje się:**

Według Agnieszki Widera-Wysoczańskiej kryteriami przemocy są<sup>1</sup>:

1. **Intencjonalność** sprawcy (motywacje są zwykle niemożliwe do sprawdzenia)
2. **Celowość** działania sprawcy (działania nie są przypadkowe, są zaplanowane a środki i metody starannie przygotowane)
3. **Relacja władzy czy autorytetu (asymetria sił)**, która służy tworzeniu patologicznej siły, wykluczającej partnerstwo, opiekę i jakiegokolwiek prawidłowe relacje
4. **Zachowania krzywdzące** drugą osobę, ich geneza, metody i sposoby stosowania
5. Konsekwencje u ofiary w sferach jej życia, problemy życiowe krótkotrwałe lub długotrwałe
6. Łamanie prawa, nieprzestrzeganie społecznie konstruktywnych norm i zasad dotyczących relacji międzyludzkich
7. Stosowanie destrukcyjnych mitów i poglądów danego środowiska
8. Dynamika-narastanie przemocy i jej procesy.

### **Rodzaje przemocy:**

1. **Przemoc fizyczna** – jej celem jest zadanie ofierze bólu fizycznego, uszkodzenie jej ciała, pogorszenie jej zdrowia lub pozbawienie jej życia; wyraża się m.in. zachowaniami takimi jak: popychanie, odpychanie, obezwładnianie,

<sup>1</sup> Agnieszka Widera-Wysoczańska : Mechanizmy przemocy w rodzinie. Z pokolenia na pokolenie. str.28

przytrzymywanie, policzkowanie, szczypanie, kopanie, duszenie, bicie otwartą ręką i pięściami, bicie przedmiotami, ciskanie w kogoś przedmiotami, parzenie, polewanie substancjami żrącymi, użycie broni, nieudzielenie koniecznej pomocy itp.

2. **Przemoc seksualna** – to zachowanie zmuszające ofiarę do podjęcia niechcianych zachowań seksualnych lub zdeprecjonowania jej seksualności; wyraża się m.in. zachowaniami takimi jak: wymuszanie pożycia seksualnego, wymuszanie nieakceptowanych pieszczot i praktyk seksualnych, wymuszanie seksu z osobami trzecimi, sadystyczne formy współżycia seksualnego, demonstrowanie zazdrości, krytyka zachowań seksualnych kobiety, itp.
3. **Przemoc psychiczna** – to zachowanie, którego celem jest umniejszanie poczucia własnej wartości ofiary, wzbudzanie w niej strachu; wyraża się m.in. zachowaniami takimi jak: wyśmiewanie poglądów, religii, pochodzenia, narzucanie własnych poglądów, karanie przez odmowę uczuć, zainteresowania, szacunku, stałą krytykę, wmawianie choroby psychicznej, izolację społeczną (kontrolowanie i ograniczanie kontaktów z innymi osobami), domaganie się posłuszeństwa, ograniczanie snu, pożywienia, stosowanie gróźb, itp.
4. **Przemoc ekonomiczna** – to każde zachowanie, którego celem jest ekonomiczne uzależnienie ofiary od sprawcy; wyraża się m.in. zachowaniami takimi jak: odbieranie zarobionych pieniędzy, uniemożliwianie podjęcia pracy zarobkowej, nie zaspakajanie podstawowych materialnych potrzeb rodziny, itp.
5. **Zaniedbanie** – to ciągłe niezaspokajanie podstawowych potrzeb fizycznych i emocjonalnych.

Cechą charakterystyczną zjawiska przemocy w rodzinie jest tendencja do powtarzania się pewnych prawidłowości nazwanych cyklem przemocy. W cyklu przemocy obserwuje się następujące po sobie fazy:

1. **Faza narastającego napięcia** – jest to początek cyklu, charakteryzuje się on wzrostem napięcia i natężeniem sytuacji konfliktowych.
2. **Faza ostrej przemocy** – następuje wybuch gniewu i wyładowanie agresji na ofierze. W tej fazie najczęściej dochodzi do interwencji, ofiary pod wpływem silnych emocji spowodowanych doznaną krzywdą decydują się wezwać pomoc, złożyć zawiadomienie na policję, podjąć inne działania.
3. **Faza miodowego miesiąca** – jest to faza skruchy ze strony sprawcy, okazywania żalu, miłości. Sprawca obiecuje poprawę, deklaruje, że nigdy się to nie powtórzy, jest miły i troskliwy. Ofiara wbrew zdrowemu rozsądkowi i wcześniejszym doświadczeniom wierzy sprawcy, ponieważ pragnie by to była prawda. W tej fazie ofiara wycofuje się z wcześniej podjętych działań, rezygnuje z pomocy, wycofuje skargi. Stopniowo sprawca przestaje być miły, napięcie ponownie narasta i faza kończy się nawrotem przemocy spowodowanym wzrostem napięcia.

Wraz z upływem czasu faza miodowego miesiąca ulega skróceniu, a akty przemocy stają się coraz bardziej brutalne i niebezpieczne dla ofiary.

Zjawisko przemocy domowej niesie ze sobą poważne konsekwencje. Osoby doświadczające przemocy często zapadają na ostre i przewlekłe choroby somatyczne. Podstawowym bezpośrednim skutkiem zdrowotnym są różnorodne uszkodzenia ciała – następstwa pobić.



Bycie ofiarą przemocy pociąga za sobą liczne konsekwencje dla zdrowia psychicznego. Najbardziej rozpowszechnione zaburzenia psychiczne związane z przemocą w rodzinie to depresja i zespół stresu pourazowego (PTSD). Ofiary przemocy często borykają się także z: zaburzeniami snu i odżywiania, myślami samobójczymi, napadami lęku panicznego, nadużywaniem alkoholu środków psychoaktywnych oraz wtórną wiktymizację, której częstym następstwem jest brak motywacji do zmiany swojej sytuacji. Konsekwencje przemocy domowej objawiają się często w postaci różnych form niedostosowania społecznego są to między innymi trudności w nauce, wysoki poziom agresji, wagarowanie, dehumanizacja stosunków międzyludzkich.

Rodzina, która doświadcza problemu przemocy odsuwa się od życia społecznego. Destrukcyjna siła zjawiska niszczy cały system rodzinny. Niesie ze sobą ryzyko dziedziczenia zachowań przemocowych i powielania ich przez kolejne pokolenia. Niezwalczana przemoc zazwyczaj przybiera na sile, eskaluje niosąc negatywne konsekwencje dla uwikłanych w nich rodzin a tym samym dla całego społeczeństwa.

Działania zmierzające do przeciwdziałania przemocy w rodzinie realizowane są poprzez Procedurę Niebieska Karta, która obejmuje ogół czynności podejmowanych i realizowanych w związku z uzasadnionym podejrzeniem zaistnienia przemocy w rodzinie. Szczegółowe zasady prowadzenia procedury określa Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 13 września 2011 r. w sprawie procedury „Niebieska Karta” oraz wzorów formularzy „Niebieska Karta”

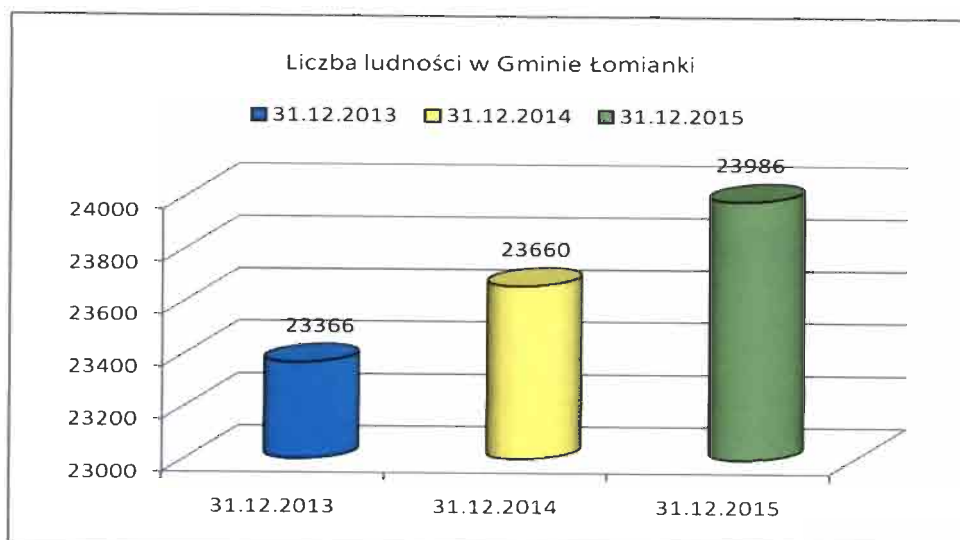
### **Rozdział III. Diagnoza zjawiska przemocy w Gminie Łomianki.**

#### ***3.1. Analiza danych sprawozdawczych dotyczących problemu przemocy w rodzinie na terenie Gminy Łomianki za lata 2014-2016.***

W celu właściwego zaplanowania podejmowanych działań mających na celu przeciwdziałanie przemocy w rodzinie i ochronę ofiar oraz świadków przemocy konieczne jest zdiagnozowanie i stałe monitorowanie rzeczywistego rozmiaru zjawiska przemocy w rodzinie.

Poniższa diagnoza została przeprowadzona na podstawie danych przedstawionych w sprawozdaniach z realizacji zadań w ramach Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie w Gminie Łomianki za lata 2014 - 2016. Ze względu na specyfikę zjawiska przemocy pewnie oszacowanie jego skali nie jest możliwe. Trudno jest jednoznacznie określić liczbę osób doznających przemocy, które w wielu przypadkach jej nie ujawniają m.in. z powodu obawy przed sprawcą, brakiem wiary w skuteczność działania podmiotów zobligowanych do przeciwdziałania przemocy w rodzinie, zależności finansowej bądź mieszkaniowej od sprawcy, przekonań kulturowo – religijnych, poczucia wstydu i bezsilności czy też chęci ochrony sprawcy przed konsekwencjami i innych czynników.

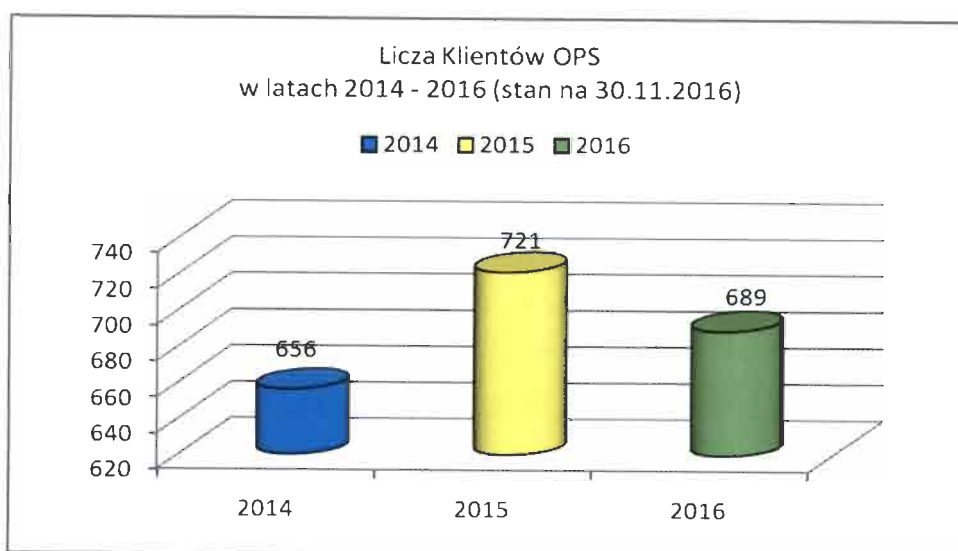
Poniższe zestawienia obrazują zarejestrowane działania Ośrodka Pomocy Społecznej, Policji, Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, placówek oświatowych, Poradni Psychologiczno – Pedagogicznej, placówek opieki zdrowotnej w sytuacjach stwierdzonej przemocy.



Wykres 1. Liczba ludności w Gminie Łomianki.

Gmina Łomianki jest gminą miejsko – wiejską w województwie mazowieckim, w powiecie warszawskim zachodnim.

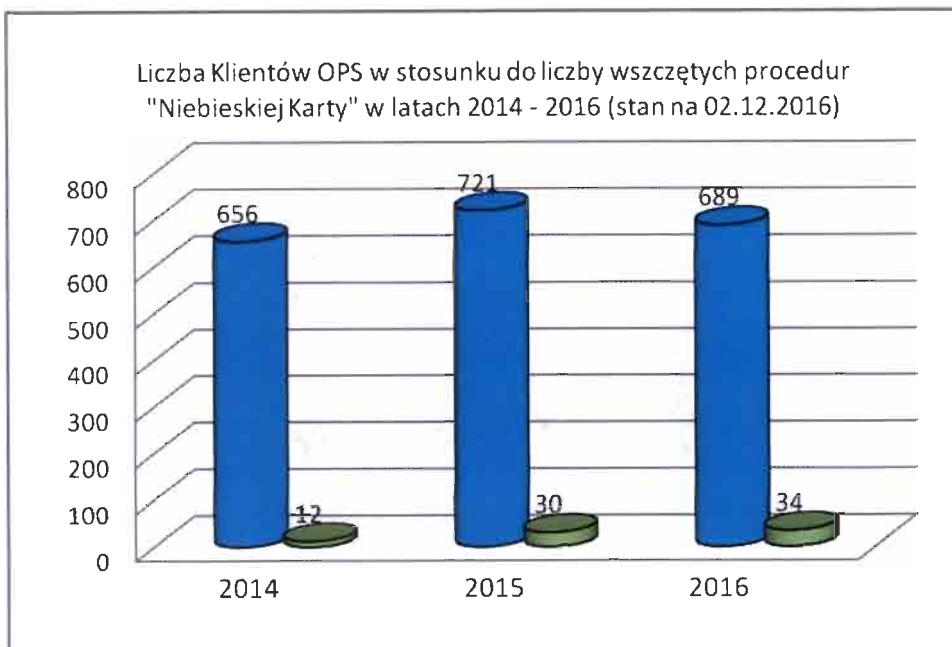
Według stanu na dzień 31.12.2013 r. było 23366 mieszkańców zameldowanych na pobyt stały, zgodnie z danymi z 31.12.2014 liczba mieszkańców zameldowanych na pobyt stały wzrosła do 23660. Zgodnie z danymi z dnia 31.12.2016 na terenie Gminy zamieszkiwało osób 23986<sup>2</sup> co daje 0,02 % wzrost w stosunku do roku 2013 (Wykres 1.).



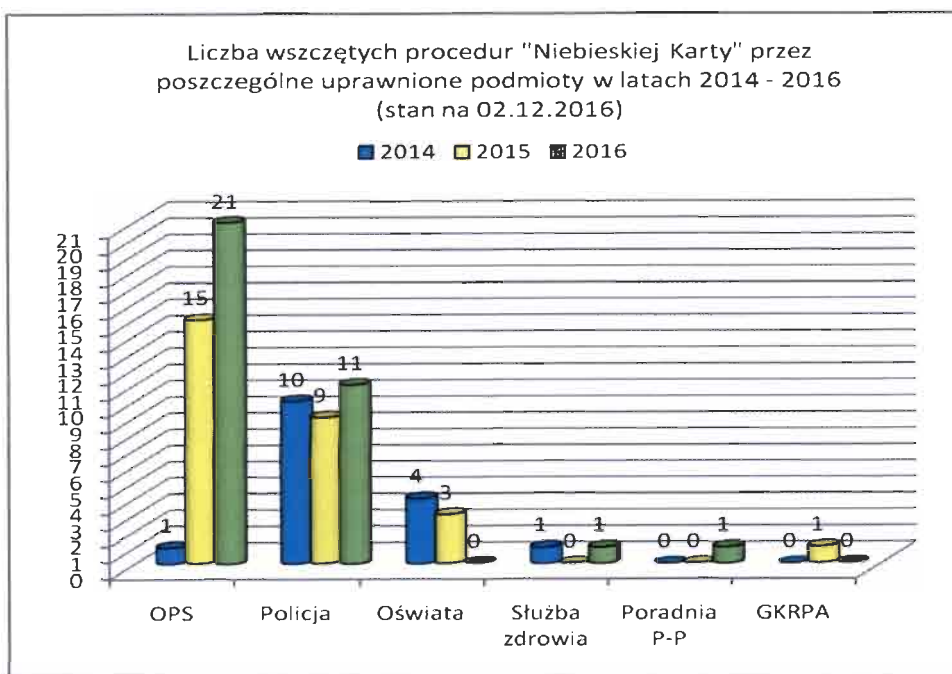
Wykres 2. Liczba Klientów OPS w latach 2014 – 2016 (stan na 30.11.2016).

Według Ośrodka Pomocy Społecznej w Łomiankach (Wykres 2) liczba rodzin korzystających z pomocy Ośrodka waha się pomiędzy 656 w 2014 roku a 721 w 2015 roku. W odniesieniu do liczby rodzin korzystających z pomocy Ośrodka z powodu trudnej sytuacji związanej z przemocą w rodzinie można zauważyć wzrost liczby rodzin z 4 w 2014 r., do 6 w 2015 r.

<sup>2</sup> <http://bip.lomianki.pl/index.php?sc=222>



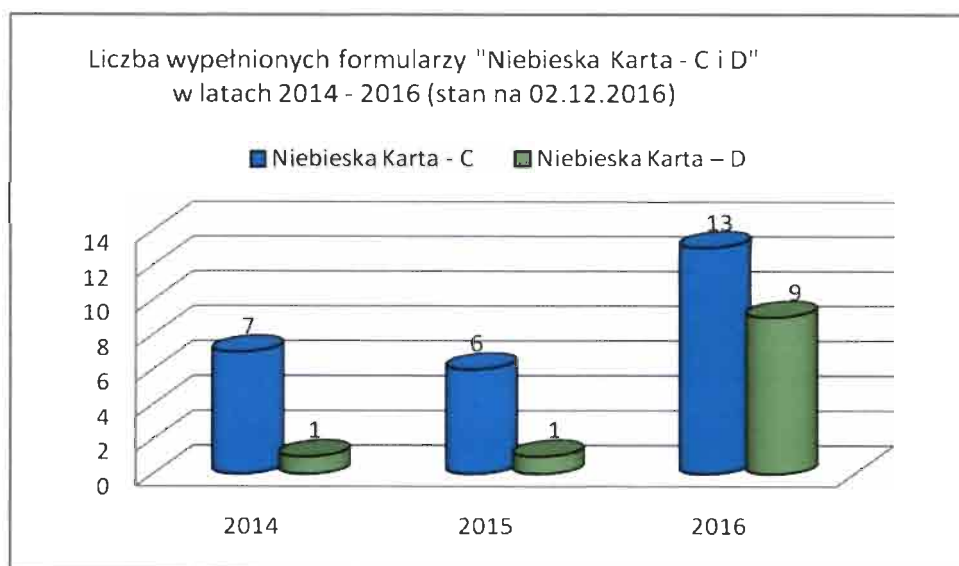
Wykres 3. Liczba Klientów OPS w stosunku do liczby wszczętych procedur „Niebieska Karta” w latach 2014 – 2016 (stan na 02.12.2016).



Wykres 4. Liczba wszczętych procedur „Niebieska Karta” w latach 2014 – 2016 (stan na 02.12.2016).

Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 13 września 2011 r. definiuje, które instytucje mogą wszcząć procedurę „Niebieska Karta”. Z dokonanej analizy (Wykres 4.) wynika, że najwięcej Niebieskich Kart jest zakładanych przez Ośrodek Pomocy Społecznej, co stanowi około 47% ogółu wszystkich prowadzonych kart. Drugą w kolejności instytucją realizującą procedurę „Niebieska Karta” jest Policja. Liczba ta stanowi blisko 39% ogółu sporządzonych procedur „Niebieska Karta”. Kolejne instytucje to Oświata (9%) i Służba Zdrowia (stanowi to 3% wszczętych procedur „Niebieska Karta”, przy czym koniecznym jest odnotowanie faktu, iż procedura została wszczęta przez placówki spoza Gminy Łomianki).

Najmniej działań w przedstawionym zakresie realizowała Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i Poradnia Psychologiczno - Pedagogiczna., w omawianym okresie w 2 przypadkach rozpoczęto procedurę „Niebieska Karta”.

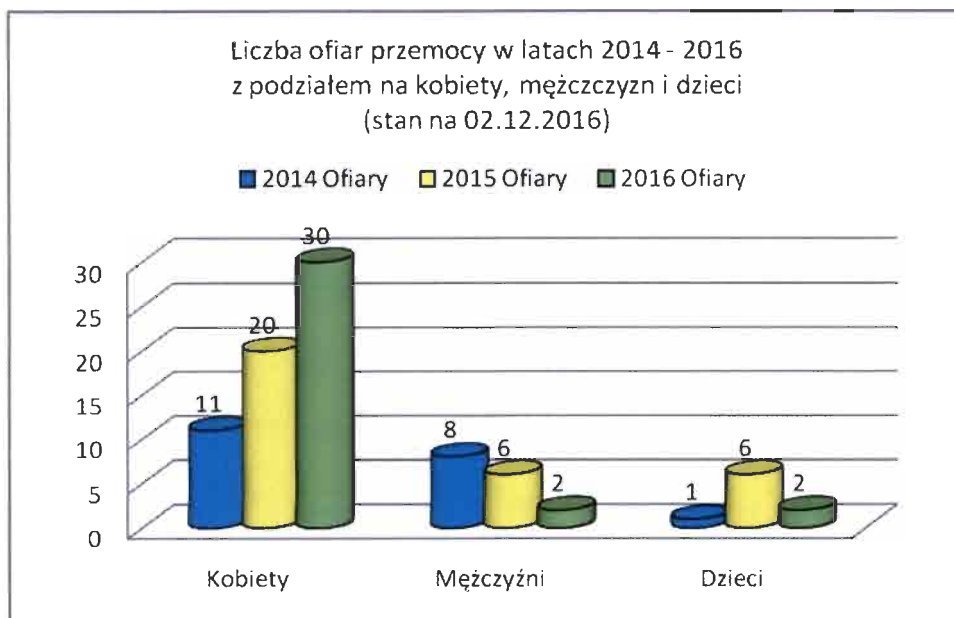


Wykres 5. Liczba wypełnionych formularzy „Niebieska Karta” – C i D w latach 2014 – 2016 (stan na 02.12.2016).

Dopełnienie regulacji zawartych w Ustawie o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie z dnia 29 lipca 2005 roku, Ustawy o pomocy społecznej z 12 marca 2004 roku oraz Ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi stanowią m.in. przepisy wykonawcze tj. Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 13 września 2011 w sprawie procedury „niebieskiej karty” oraz wzorów formularzy „Niebieska Karta” (Dz. U. nr 2009 poz. 1245). W ramach procedury „Niebieska Karta” Ustawodawca wprowadził cztery formularze „Niebieska Karta”, oznaczone kolejno literami A, B, C i D. Formularz „Niebieska Karta – A” wypełniany jest w sytuacji stwierdzenia lub podejrzenia występowania przemocy w rodzinie. Wypełnienie formularza „Niebieska Karta – A” powinno odbywać się w obecności osoby, co do której istnieje podejrzenie, że jest ofiarą przemocy w rodzinie. Formularz „Niebieska Karta - B”, zawiera podstawowe informacje dotyczące zjawiska przemocy w rodzinie oraz wskazanie miejsc, do których osoba doznająca przemocy może się zwrócić po pomoc, właściwych ze względu na jej miejsce zamieszkania. W trakcie kolejnych spotkań z osobą, co do której istnieje podejrzenie, że została dotknięta przemocą w rodzinie wypełnia się formularz „Niebieska Karta - C”, zawierający plan pomocy rodzinie, a w czasie posiedzenia z osobą, co do której istnieje podejrzenie, że stosuje przemoc w rodzinie wypełnia się formularz „Niebieska Karta - D”.

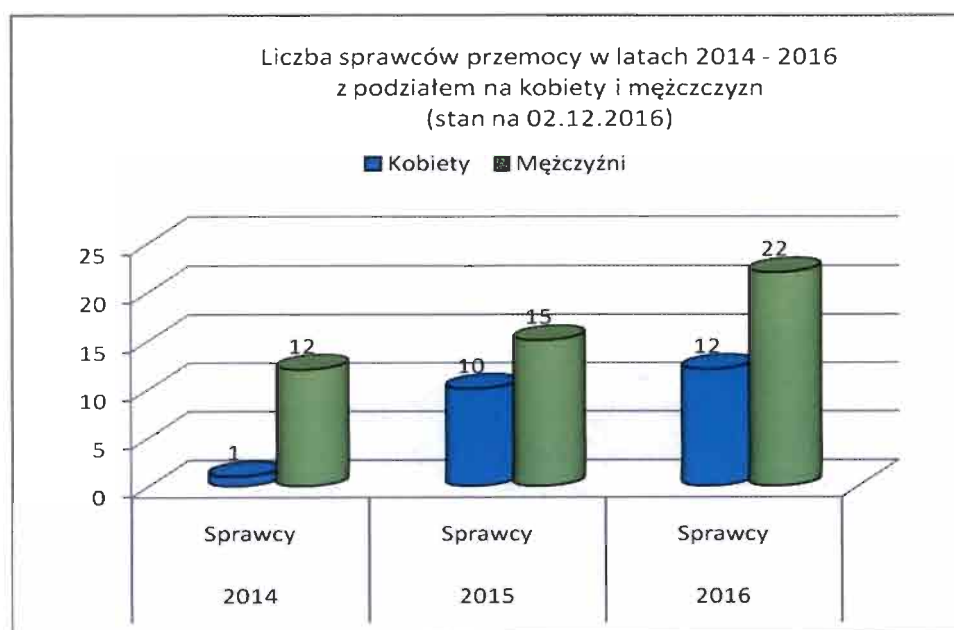
W omawianym okresie sporządzono ogółem 37 procedur „Niebieska Karta” -C i D. Uzyskane dane (Wykres 5.) dowodzą, że formularze „Niebieska Karta - D” sporządzane są w mniejszej ilości niż „Niebieska Karta - A” i „Niebieska Karta - C” – jednakże z tendencją rosnącą (1 w 2014 i 2015 roku oraz 9 w 2016 roku; wzrost o 0,856%). Główną przyczyną jest absencja sprawców przemocy na posiedzeniach Zespołów Interdyscyplinarnych lub Grup Roboczych.

Dane statystyczne zgromadzone przez Ośrodek Pomocy Społecznej wskazują, że na przestrzeni lat 2014-2016 wzrasta liczba sprawców przemocy (13, 25, 34). Corocznie wskaźnik wzrostu kształtuje się na poziomie od 0,36 do 0,92%. W porównaniu do roku 2014 w 2016 roku wskaźnik ten wzrósł w przybliżeniu o 1,61%.



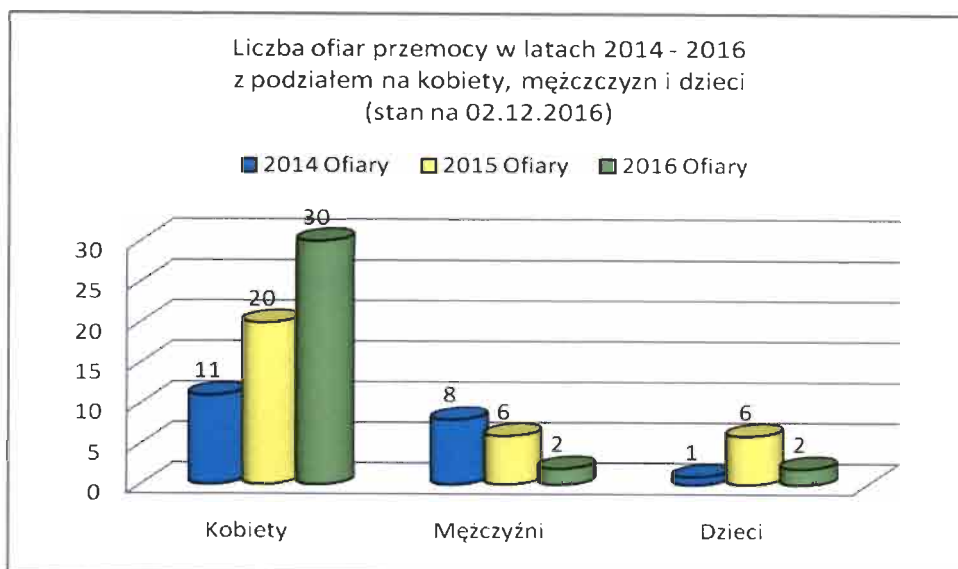
Wykres 6. Liczba ofiar przemocy w latach 2014 – 2016 z podziałem na kobiety, mężczyzn i dzieci (stan na 02.12.2016).

Największą liczbę (Wykres 6.) osób dotkniętych przemocą w rodzinie stanowią kobiety: w 2014 roku – 11, w 2015 roku – 20 oraz w 2016 roku - 30. Najmniejszą grupą osób doświadczających przemocy są dzieci: w 2014 roku – 1, w 2015 roku – 6 a w 2016 roku – 2. Uwagę zwraca fakt, że w roku 2016 zmniejszyła się liczba nieletnich ofiar przemocy domowej z 6 w roku 2015 do 2.

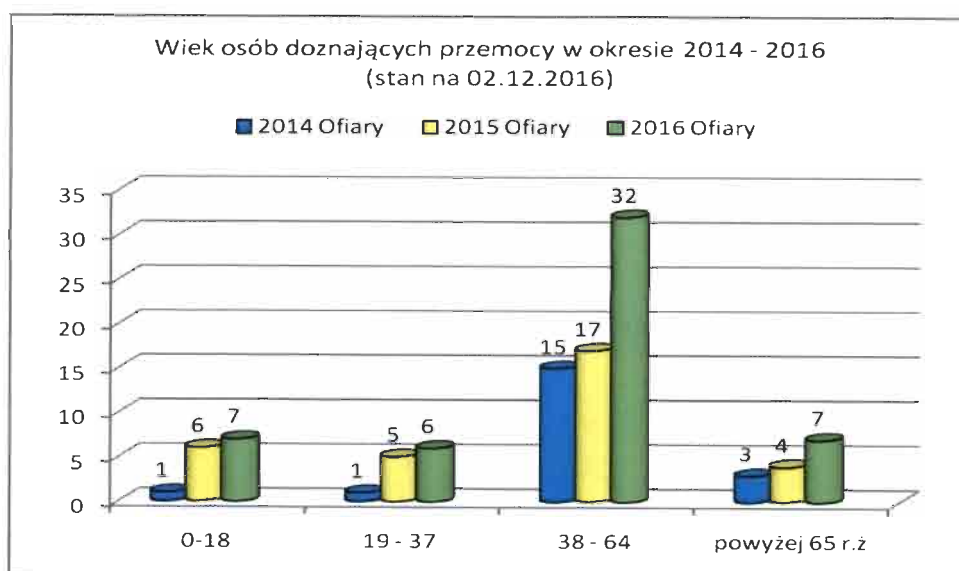


Wykres 7. Liczba sprawców przemocy w latach 2014 – 2016 z podziałem na kobiety, mężczyzn (stan na 02.12.2016).

Z dokonanej analizy (Wykres 7.) wynika, że w przeważającej większości sprawcami przemocy są mężczyźni, kobiety stanowią około 32% ogółu sprawców przemocy, a ich liczba na przestrzeni lat 2014-2016 znacząco wzrosła. W 2016 roku zanotowano 11 przypadków więcej w stosunku do roku 2014. W omawianym okresie nie odnotowano zdarzeń, w których osobami stosującymi przemoc wobec najbliższych byłiby nieletni.



Wykres 8. Liczba ofiar przemocy w latach 2014 – 2016 z podziałem na kobiety, mężczyzn i dzieci (stan na 02.12.2016).



Wykres 9. Wiek osób doznających przemocy w okresie 2014 – 2016 (stan na 02.12.2016).

Najliczniejszą grupę osób, które doświadczyły przemocy stanowią kobiety w wieku 38 – 64 lat, osoby te stanowią 75% ogółu ofiar przemocy w Gminie Łomianki. Drugą

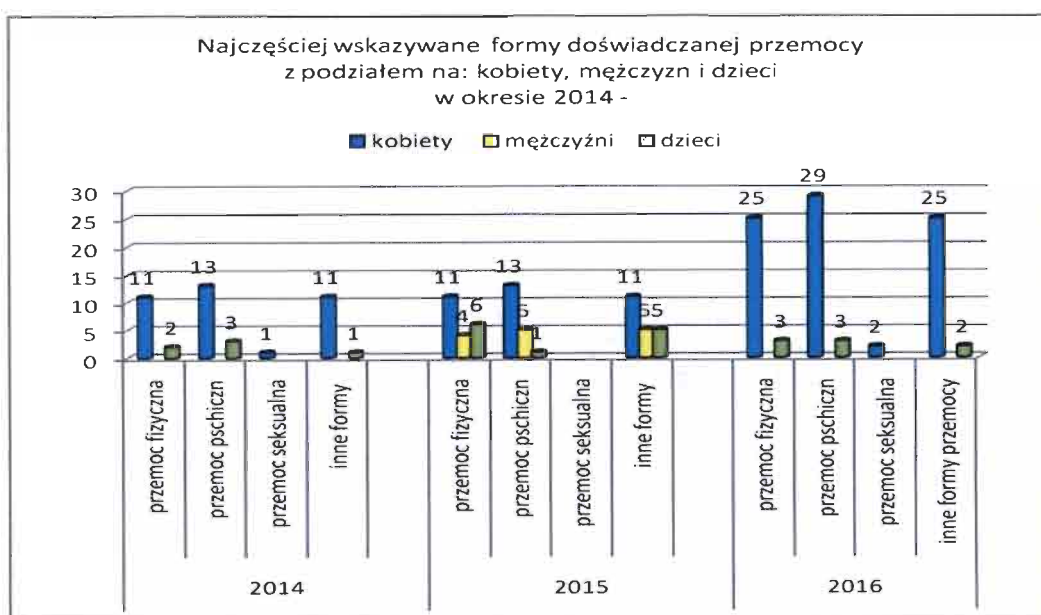
najliczniejszą grupą doświadczającą przemocy ze strony najbliższych stanowią osoby po 65 roku życia – 15% (Wykres 8 i 9.).



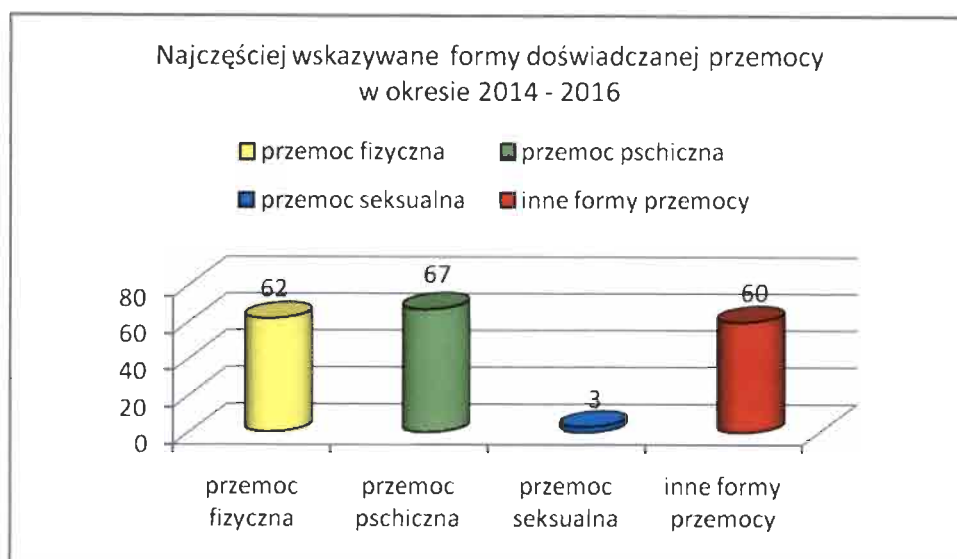
Wykres 10. Liczba osób stosujących przemoc będących przynajmniej raz w stanie nietrzeźwości w momencie zdarzenia w okresie 2014 – 2016.

Dane Zespołu Interdyscyplinarnego (Wykres 10.) wskazują, że ofiary przemocy podały w: 2014r. – w 9 przypadkach, w 2015r. – w 13 oraz w 2016 r. – 21 przypadkach (co stanowi wzrost o 1,33% w stosunku do 2014 r.), że sprawca przemocy – niezależnie od jej formy - wobec najbliższych przynajmniej raz w momencie zdarzenia znajdował się w stanie nietrzeźwości.

Ze zgromadzonych danych wynika, że w analizowanym okresie nastąpił również wzrost ogólnej liczby osób zarejestrowanych w Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Gminie Łomianki o 1,5% w 2016 r. w stosunku do 2014 r. W przeważającej mierze są to mężczyźni, którzy stanowią 76% ogółu osób zarejestrowanych w Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.



Wykres 11. Najczęściej wskazywane formy doświadczanej przemocy z podziałem na: kobiety, mężczyzn i dzieci w okresie 2014 – 2016.



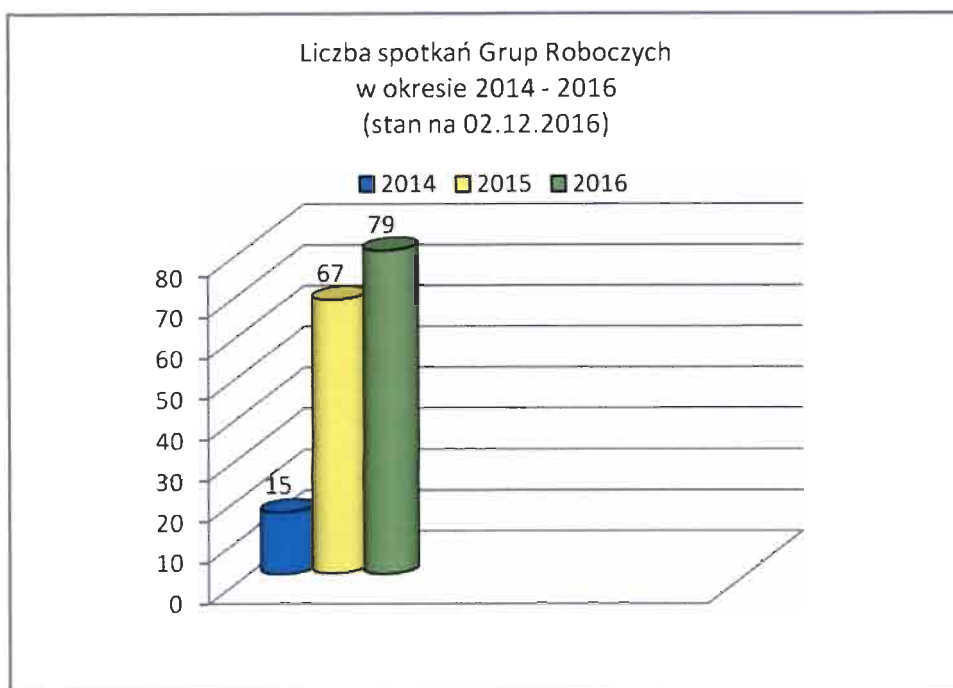
Wykres 12. Najczęściej wskazywane formy doświadczanej przemocy w okresie 2014 – 2016.

Istotną kwestią przy diagnozowaniu zjawiska przemocy jest doprecyzowanie informacji o jej formach (Wykres 11 i 12.). Najczęściej doświadczaną formą przemocy jest przemoc psychiczna. W analizowanym okresie dotyczyła 67 osób. Kolejną najczęściej wymienianą formą jest przemoc fizyczna, której doświadczyło mniej, bo 62 osoby. W obu przypadkach zauważalny jest wzrost tego rodzaju przemocy. Najmniej osób zadeklarowało, że jest ofiarą przemocy seksualnej, która ogółem dotyczyła 3 osób.

Osób, które doświadczyły więcej niż jednej formy przemocy jest zdecydowanie więcej wśród kobiet (73%) i dzieci (19%) niż wśród mężczyzn (8%).

W oparciu o powyższe dane z lat 2014 – 2016 można stwierdzić wzrost zgłaszanych przypadków stosowania przemocy w rodzinie.



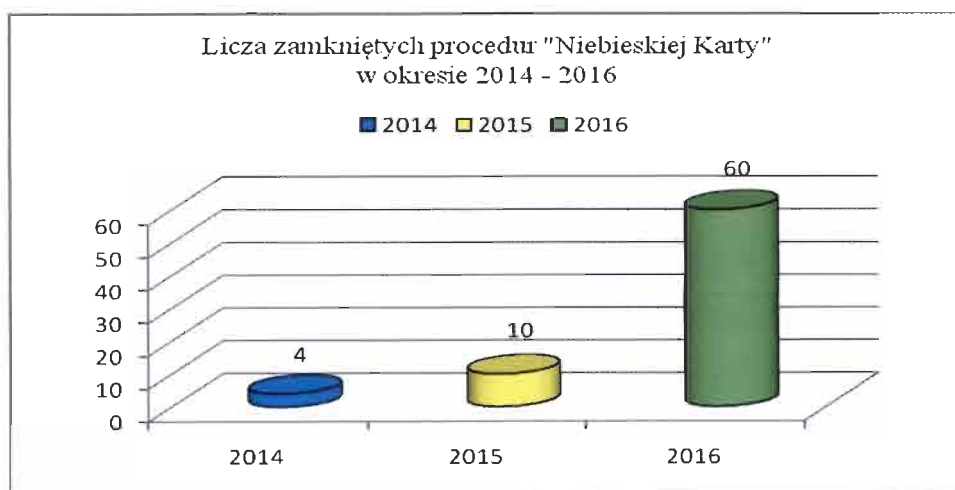


Wykres 13. Liczba spotkań Grup Roboczych w okresie 2014 – 2016 (stan na 02.12.2016).

Struktura systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie opiera się o Zespół Interdyscyplinarny. Artykuł 9a ust. 10 Ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie wskazuje, że w ramach Zespołu Interdyscyplinarnego w indywidualnych przypadkach Zespół ma możliwość tworzenia Grupy Roboczej. W skład Grupy Roboczej wchodzi pracownicy instytucji działających w ramach Zespołu Interdyscyplinarnego, najlepiej znający sytuację danej rodziny.

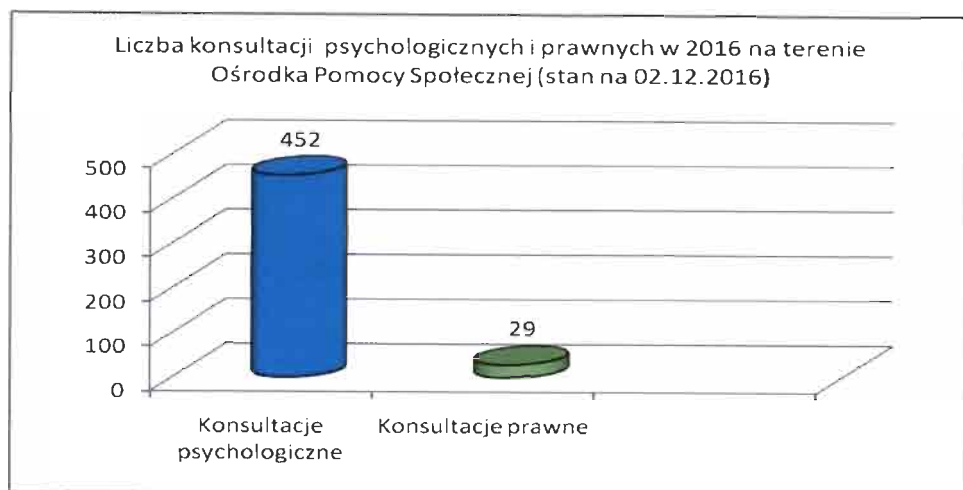
Z analizy zgromadzonej dokumentacji (Wykres 13.) wynika, że w omawianym okresie 2014 – 2016 r. wzrosła liczba posiedzeń grup roboczych (do 79 w br.) tj. o blisko 0,18 % w stosunku do roku poprzedniego przy czym liczba powołanych Grup Roboczych wzrosła w 2016 roku o 4,26 % w stosunku do 2014 r.

Zespół Interdyscyplinarny w związku z ujawnieniem przemocy domowej do podmiotów zajmujących się tym zjawiskiem skierował w 2014 r. – 12 pism, w 2015 r. – 54, a w 2016 r. – 32.



**Wykres 14. Liczba zamkniętych procedur „Niebieska Karta” w okresie 2014 – 2016.**

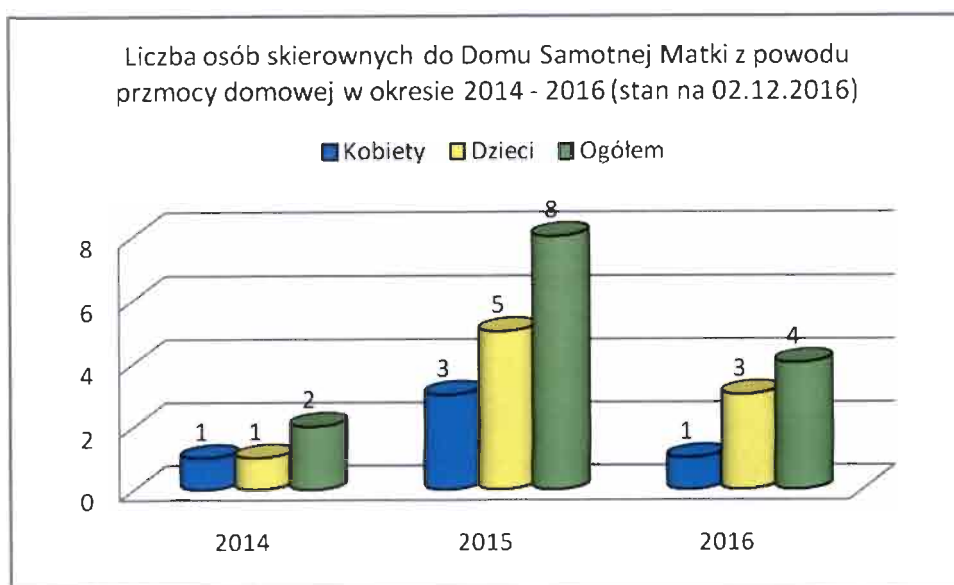
W 2014 r. zamknięto 4 procedury „Niebieska Karta”, w roku 2015 r. – 10 a w 2016 r. zamknięto – 60 procedur (Wykres 14.).



**Wykres 15. Liczba konsultacji psychologicznych i prawnych w 2016 r. na terenie OPS (stan na 02.12.2016).**

Dla osób dotkniętych przemocą w rodzinie na terenie Gminy Łomianki dostępne jest bezpłatne poradnictwo psychologiczne i prawne w ramach Punktu Interwencji Kryzysowej, działającego od kwietnia br. W 2016 roku z porad psychologa w Punkcie Interwencji Kryzysowej i Dziale Wsparcia Dziecka i Rodziny skorzystało 137 osób, odbyto łącznie 452 konsultacje. Z porad prawnych w łącznej liczbie – 29, skorzystało 17 osób (w tym w związku z przemocą domową, konsultacje prawne odbyło 9 osób doświadczających przemocy oraz 2 osoby stosujące przemoc), co stanowi 28% ogółu osób korzystających z bezpłatnych konsultacji prawnych.

Podjęto działania zmierzające do utworzenia grupy wsparcia dla osób doświadczających przemocy, jednak ze wzgl. na zbyt małą ilość osób zainteresowanych, grupa się nie zawiązała.



Wykres 16. Liczba osób skierowanych do DSM z powodu przemocy domowej w okresie 2014 – 2016 (stan na 02.12.2016).

W przypadku występowania przemocy w rodzinie i konieczności natychmiastowego opuszczenia miejsca zamieszkania przez osoby doświadczające przemocy, jest możliwość umieszczenia (matki wraz z dzieckiem, dziećmi) w Domu Samotnej Matki w Laskach. Pobyt ma charakter krótkoterminowy maksymalnie do 12 miesięcy, jest nieodpłatny. Z pomocy w formie pobytu w Domu Samotnej Matki w latach 2014-2016 skorzystało odpowiednio 2014 rok – 3 osoby, 2015 rok – 8 osób, 2016 rok – 4 osoby.

Na terenie Gminy podejmowano działania skierowane do osób doznających przemocy jak i sprawców przemocy. Samorząd Gminy włączał się w organizowane kampanie społeczne, dotyczące zjawiska przemocy w rodzinie, mające na celu profilaktykę i edukację na to zjawisko.

Biorąc pod uwagę, że zjawisko przemocy domowej jest problemem społecznym wskazane jest dalsze podejmowanie działań zmierzających do profesjonalizacji kadr zajmujących się szeroko pojętą przemocą rodzinną poprzez kontynuację szkoleń dla przedstawicieli poszczególnych podmiotów jak i szkoleń interdyscyplinarnych, mających na celu zintegrowanie działań różnych służb i organizacji realizujących w środowisku lokalnym działania na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinach.

Podsumowując powyższe dane statystyczne, jeszcze raz należy podkreślić, że nie odzwierciedlają one faktycznych rozmiarów zjawiska przemocy w rodzinie na terenie Gminy Łomianki, mają one jedynie charakter szacunkowy. Nie ma dokładnych i rzetelnych danych o rozmiarze omawianego zjawiska m.in. ze względu na jego specyfikę, źródła danych, sposobu ich pozyskiwania.

Z danych o których mowa wynika, że zjawisko przemocy domowej, mimo działań podejmowanych przez różnorodne podmioty pozostaje zjawiskiem rozpowszechnionym oraz stanowi znaczny problem społeczny.

### **3.2. Analiza SWOT pod kątem przeciwdziałania przemocy.**

Po zgromadzeniu danych obrazujących zjawisko przemocy na terenie Gminy Łomianki możemy przeprowadzić analizę SWOT<sup>3</sup>, która określa mocne i słabe strony, a także szanse i zagrożenia systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie w Gminie Łomianki na lata 2017 -2020.

#### **MOCNE STRONY (S)**

1. Zjawisko nagłaśniane przez media w kampaniach społecznych o zasięgu: krajowym, wojewódzkim, powiatowym, gminnym – edukacja, profilaktyka. Ogólnopolskie kampanie medialne mające na celu zmianę świadomości społecznej w zakresie problemu przemocy.
2. Funkcjonowanie Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie jako podmiotu koordynującego i integrującego działania w środowisku lokalnym na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie.
3. Współpraca służb.
4. Znajomość środowiska.
5. Systematyczne podnoszenie kwalifikacji przez kadrę zajmującą się problematyką przemocy w rodzinie.
6. Punkt Interwencji Kryzysowej i Dział Wsparcia Dziecka i Rodziny (poradnictwo specjalistyczne psychologiczne, prawne i rodzinne).
7. Istniejące zaplecze infrastrukturalne (Dom Samotnej Matki w Lasakach).
8. Zwiększenie się ilości informacji dotyczącej oferty pomocowej dla osób doświadczających przemocy.
9. Zawiazywanie się grupy wsparcia – samopomocy.
10. Doświadczenie w pracy z ofiarami, członkami rodzin i sprawcami przemocy.

#### **SŁABE STRONY (W)**

1. Zjawisko silnie zakorzenione w obyczajowości, utrwalone i podtrzymywane poprzez mity i stereotypy dotyczące ról społecznych kobiet i mężczyzn.
2. Niechęć osób poszkodowanych do ujawnia przemocy - niepełna diagnoza potrzeb w zakresie problemu przemocy domowej, brak jednolitej metodologii zbierania danych nt. przemocy w rodzinie, co skutkuje niepełną diagnozą problemu i niewystarczającym rozeznaniem potrzeb.
3. Powszechny pogląd o braku konsekwencji ponoszonych przez sprawcę będący czynnikiem osłabiającym podejmowanie działań przeciwko niemu.
4. Zjawisko silnie powiązane z innymi szkodliwymi zjawiskami (uzależnienie, ubóstwo, brak pracy); mogące być zarówno ich skutkiem, jak i przyczyną.

---

<sup>3</sup> SWOT jest akronimem angielskich słów Strengths (mocne strony), Weaknesses (słabe strony), Opportunities (szanse), Threats (zagrożenia).

5. Brak lokalnego spójnego systemu współpracy, przepływu i koordynacji informacji między podmiotami działającymi na rzecz rodzin zagrożonych przemocą.
6. Niedostateczna współpraca w zakresie informowania o ofertach pomocy realizowanych przez inne podmioty.
7. Przeciążenie obowiązkami specjalistów pracujących w obszarze przeciwdziałania przemocy w rodzinie - niedostateczna ilość specjalistycznej kadry.
8. Ograniczone środki finansowe na szkolenia specjalistyczne oraz brak systemu szkoleń interdyscyplinarnych.
9. Brak programów korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc w rodzinie.

#### **SZANSE (O).**

1. Zwiększenie się świadomości społecznej na temat zjawiska przemocy w rodzinie. Edukacja społeczna na temat zjawiska przemocy w rodzinie.
2. Akceptacja społeczna dla działań związanych z przeciwdziałaniem przemocy w rodzinie.
3. Realizacja na poziomie powiatu oraz gmin spójnych systemów profilaktyki mających na celu przeciwdziałanie przemocy w rodzinie.
4. Przychylność władz samorządowych i lokalnych mediów.
5. Współpraca samorządów terytorialnych z innymi podmiotami realizującymi zadania wynikające z Ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie.
6. Szkolenia dla kadr pomocy społecznej, wymiaru sprawiedliwości, policji, służby zdrowia, placówek oświatowych - z zakresu przeciwdziałania i reagowania na zjawisko przemocy.
7. Finansowanie zewnętrzne programu korekcyjno-edukacyjnego dla sprawców przemocy domowej.

#### **ZAGROŻENIA (T)**

1. Bezradność i bierność rodzin w rozwiązywaniu własnych problemów. Niechęć do współpracy.
2. Brak kompleksowej pomocy ofierze w rozwiązaniu problemu przemocy domowej - pomoc w ograniczonym zakresie.
3. Długotrwałe działania od ujawnienia przemocy do trwałej zmiany w sytuacji ofiary.
4. Brak gwarancji bezpieczeństwa osób doświadczających przemocy.
5. Poczucie bezkarności u osób stosujących przemoc.
6. Długotrwałe skutki zjawiska ponoszone przez osoby doświadczające przemocy oraz świadków przemocy latami, nawet po ustaniu przemocy.
7. Dysfunkcje rodzin spowodowane m. in. rozpadem więzi, ubóstwem, przemocą, uzależnieniami i przejmowaniem negatywnych wzorów, a tym samym niebezpieczeństwo marginalizacji i wykluczenia społecznego osób i rodzin dotkniętych przemocą.
8. Niewystarczająca wiedza interdyscyplinarna wśród pracowników szeroko rozumianych służb pomocowych na temat zjawiska przemocy i kompetencji poszczególnych podmiotów oraz działań przez nie realizowanych w tym zakresie.

9. Brak środków finansowych na podnoszenie kwalifikacji kadry oraz prowadzenie programów i działań skierowanych do ofiar i świadków przemocy domowej.
10. Przewlekłość postępowań sądowych dotyczących przemocy w rodzinie, które utrudniają skuteczną pomoc dla ofiar przemocy w rodzinie oraz negatywne w ocenie osób doświadczających przemocy rozstrzygnięcia spraw tj. umarzanie postępowań, zawieszanie kar.

#### **Rozdział IV. Rekomendacje. Zadania do realizacji.**

W oparciu o przedstawioną diagnozę zjawiska przemocy na terenie Gminy Łomianki w latach 2014 – 2016 wnioski płynące z analizy SWOT w Programie na lata 2017 – 2020, realizacji celów ustawowych oraz w zgodzie z Krajowym Programem Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie, określono następujące wiodące kierunki działań oraz grupy odbiorców, dla których są one rekomendowane do realizacji w Programie Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie w Gminie Łomianki na lata 2017 – 2020:

1. Kontynuacja działań profilaktycznych i edukacyjnych w zakresie podnoszenia świadomości społeczności lokalnej dotyczącej problematyki przemocy w rodzinie, upowszechnianie informacji na temat zjawiska przemocy w rodzinie, jego mechanizmów, cykli oraz możliwości jej przeciwdziałania – obszar kierowany do społeczności lokalnej, w tym rodzin zagrożonych przemocą oraz świadków przemocy domowej.
2. Zmniejszenie przyzwolenia społecznego na stosowanie przemocy poprzez kampanie społeczne, propagowanie właściwych postaw – obszar kierowany do społeczności lokalnej, w tym rodzin zagrożonych przemocą oraz świadków przemocy domowej.
3. Rozwijanie kompleksowej oferty wsparcia i pomocy dla osób doświadczających oraz będących świadkami przemocy domowej poprzez pomoc socjalną, psychologiczną, terapeutyczną, pedagogiczną i prawną – obszar skierowany do osób dotkniętych przemocą w rodzinie oraz jej świadków, służb lub podmiotów zajmujących się przeciwdziałaniem przemocy w rodzinie.
4. Zwiększenie oferty skierowanej dla sprawców przemocy, poprzez zwiększenie dostępności programów korekcyjno – edukacyjnych na terenie gminy – obszar kierowany do sprawców przemocy oraz służb lub podmiotów zajmujących się oddziaływaniem na osoby stosujące przemoc.
5. Tworzenie warunków do podnoszenia kompetencji przedstawicieli podmiotów zaangażowanych w przeciwdziałanie przemocy w rodzinie i zwiększenie współpracy pomiędzy nimi. Rozwijanie sieci podmiotów działających w sferze przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz realizacja procedur w przypadku stosowania przemocy – obszar adresowany do przedstawicieli podmiotów realizujących zadania z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie.
6. Cykliczne diagnozowanie zjawiska przemocy w rodzinie, prowadzenie monitoringu i ewaluacji programu - każde z działań przypisane jest konkretnym realizatorom odpowiedzialnym za ich realizację oraz określone zostały wskaźniki monitorowania realizacji tych działań.

## **Rozdział V. Cele Programu.**

Program jest dokumentem opracowanym przez członków Zespołu Interdyscyplinarnego w Łomiankach, na podstawie wytycznych Krajowego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie. Głównym jego założeniem jest kompleksowość i interdyscyplinarność działań ujętych w ramy sprawnie funkcjonującego systemu. Program obejmuje następujące elementy:

**Cel główny:** *(przedstawiony jako wpływ Programu na zmniejszenie skali zjawiska)*  
ograniczenie występowania zjawiska przemocy w rodzinie wśród mieszkańców Gminy Łomianki.

Osiągnięcie celu głównego będzie możliwe poprzez realizację niżej wymienionych celów szczegółowych będących równocześnie oczekiwanymi rezultatami.

**Cele szczegółowe:** *(które zakładają osiągnięcie określonych rezultatów)*

1. Zwiększenie świadomości mieszkańców Gminy Łomianki w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie.
2. Zintensyfikowanie działań w zakresie ochrony i udzielania pomocy osobom dotkniętym przemocą w rodzinie bądź będących jej świadkami.
3. Zwiększenie skuteczności oddziaływań wobec osób stosujących przemoc w rodzinie.
4. Zwiększenie potencjału instytucjonalnego służb i organizacji odpowiedzialnych za realizację Programu na terenie Gminy Łomianki.

## **Rozdział VI. Realizacja celów Programu.**

Działania do realizacji stanowią przełożenie rekomendacji i celów na pożądane zmiany, jakie powinny zajść w wyniku planowanych oddziaływań.

Działania do realizacji przedstawiają cele, jako możliwe do realizacji. Poszczególne cele szczegółowe zawierają w sobie priorytetowe obszary działania Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy na lata 2017 – 2020 w Gminie Łomianki.

### **Cel 1: zwiększenie świadomości mieszkańców Gminy Łomianki w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie.**

**Zadanie 1:** Systematyczna edukacja społeczna środowiska lokalnego odnośnie zjawiska przemocy w rodzinie, a także radzenia sobie z sytuacjami kryzysowymi, konfliktowymi.

#### **Działania:**

1. Organizacja i udział w ogólnopolskich, powiatowych kampaniach społecznych dotyczących przeciwdziałania przemocy w rodzinie.
2. Organizacja i udział w festynach rodzinnych, imprezach profilaktycznych.
3. Propagowanie treści profilaktycznych na temat zjawiska przemocy domowej oraz promowanie wartości rodzinnych i wychowania bez przemocy w lokalnych mediach.

4. Opracowanie i dystrybucja materiałów informacyjno – edukacyjnych.

**Wskaźniki:**

1. Ilość rozdystrybuowanych poradników, ulotek, biuletynów wydawanych przez różne instytucje i organizacje.
2. Liczba artykułów/programów o tematyce przemocy i jej przeciwdziałaniu w lokalnych mediach.
3. Liczba osób/rodzin objętych poradnictwem rodzinnym.
4. Liczba zrealizowanych programów profilaktycznych przeprowadzanych w szkołach i liczba uczniów nimi objętych.
5. Liczba festynów rodzinnych.
6. Liczba imprez rekreacyjno - sportowych skierowanych do rodzin.

**Realizatorzy:**

1. Zespół Interdyscyplinarny
2. Urząd Miasta i Gminy Łomianki
3. Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Powiecie Warszawskim Zachodnim
4. Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych
5. Ośrodek Pomocy Społecznej w Łomiankach
6. Sąd Rejonowy dla Warszawy – Żoliborza
7. Komisariat Policji w Łomiankach
8. Placówki Służby Zdrowia
9. Placówki Oświatowe
10. Poradni Psychologiczno – Pedagogiczna
11. Organizacje pozarządowe
12. Inne podmioty.

**Cel 2: zintensyfikowanie działań w zakresie ochrony i udzielania pomocy osobom dotkniętym przemocą w rodzinie bądź będących jej świadkami.**

**Zadanie 1:** Udzielanie profesjonalnej pomocy i wsparcia osobom dotkniętym przemocą ze szczególnym uwzględnieniem osób starszych i niepełnosprawnych oraz świadków przemocy, poprawa ich psychospołecznego funkcjonowania.

**Działania:**

1. Poradnictwo medyczne, psychologiczne, pedagogiczne, rodzinne, prawne, socjalne.
2. Udostępnianie do publicznej wiadomości aktualnych informacji o instytucjach udzielających pomocy w sytuacjach doświadczania przemocy w rodzinie.
3. Wsparcie materialne.
4. Praca socjalna.
5. Interwencja kryzysowa świadczona ambulatoryjnie.
6. Realizacja procedury „Niebieska Karta”.
7. Praca psychologiczna i terapeutyczna z dorosłymi - grupy: psychoedukacyjne z elementami psychoterapii, grupy wsparcia, grupy samopomocowe; formy warsztatowe: praca nad relacjami w rodzinie z umiejętnościami interpersonalnymi i społecznymi; warsztaty dla rodzin.
8. Motywowanie osób doświadczających przemocy do podjęcia działań służących przerwaniu przemocy oraz ochronie ich samych i dzieci.



9. Motywowanie społeczności lokalnej do włączenia się w system monitorowania zjawisk związanych z przemocą.

**Wskaźniki:**

1. Liczba porad udzielonych osobom dotkniętym przemocą.
2. Liczba osób objętych interwencją kryzysową, poradnictwem.
3. Liczba podmiotów prowadzących grupy psychoedukacyjne i terapeutyczne.
4. Liczba wszczętych i zakończonych procedur „Niebieska Karta”.

**Realizatorzy:**

1. Zespół Interdyscyplinarny
2. Urząd Miasta i Gminy Łomianki
3. Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Powiecie Warszawskim Zachodnim
4. Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych
5. Ośrodek Pomocy Społecznej w Łomiankach
6. Sąd Rejonowy dla Warszawy – Żoliborza
7. Komisariat Policji w Łomiankach
8. Placówki Służby Zdrowia
9. Placówki Oświatowe
10. Poradnia Psychologiczno – Pedagogiczna
11. Organizacje pozarządowe
12. Inne podmioty.

**Zadanie 2:** Udzielanie pomocy i wsparcia osobom lub rodzinom dotkniętym przemocą, zmuszonym do opuszczenia dotychczasowego miejsca zamieszkania bądź pobytu.

**Działania:**

1. Udzielanie bezpiecznego schronienia osobom dorosłym lub rodzinom dotkniętym przemocą.
2. Udzielanie bezpiecznego schronienia dzieciom – ofiarom przemocy (rodziny zastępcze pełniące zadania pogotowia rodzinnego, placówki opiekuńczo-wychowawcze typu interwencyjnego, miejsca hostelowe).
3. Kompleksowa pomoc specjalistyczna osobom dotkniętym przemocą.

**Wskaźniki:**

1. Liczba osób dorosłych lub rodzin, którym udzielono bezpiecznego schronienia.
2. Liczba dzieci, którym udzielono bezpiecznego schronienia.
3. Liczba podmiotów świadczących pomoc w postaci schronienia.

**Realizatorzy:**

1. Zespół Interdyscyplinarny
2. Urząd Miasta i Gminy Łomianki
3. Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Powiecie Warszawskim Zachodnim
4. Ośrodek Pomocy Społecznej w Łomiankach
5. Komisariat Policji
6. Organizacje pozarządowe

**Zadanie 3:** wzmacnianie ochrony osób dotkniętych przemocą w rodzinie, także w toku postępowania karnego.

**Działanie:**

1. Motywowanie osób doświadczających przemocy do podjęcia działań prawnych służących przerwaniu przemocy oraz ochronie ich samych i dzieci.
2. Interdyscyplinarne patrole – funkcjonariusza policji, kuratora (w przypadku pełnienia w rodzinie nadzoru lub dozoru), pracownika socjalnego i psychologa odwiedzające rodziny z dziećmi zagrożonymi przemocą w rodzinie.

**Wskaźniki:**

1. Liczba złożonych zawiadomień do Sądów i Prokuratury w związku z przemocą w rodzinie.
2. Liczba osób korzystających z pomocy prawnej w związku z przemocą domową.
3. Liczba rodzin odwiedzonych przez „Przyjazne Patrole”.
4. Liczba interwencji zakończonych przewiezieniem kobiet i dzieci w bezpieczne miejsce.

**Realizatorzy:**

1. Zespół Interdyscyplinarny
2. Urząd Miasta i Gminy Łomianki
3. Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Powiecie Warszawskim Zachodnim
4. Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych
5. Ośrodek Pomocy Społecznej w Łomiankach
6. Sąd Rejonowy dla Warszawy – Żoliborza
7. Komisariat Policji w Łomiankach
8. Placówki Służby Zdrowia
9. Placówki Oświatowe
10. Poradnia Psychologiczno – Pedagogiczna
11. Organizacje pozarządowe
12. Inne podmioty.

**Cel 3: zwiększenie skuteczności oddziaływań wobec osób stosujących przemoc w rodzinie.**

**Zadanie 1:** Zapewnienie stałych form oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych, interwencyjnych i terapeutycznych skierowanych do osób stosujących przemoc w rodzinie, dorosłych oraz nieletnich.

**Działania:**

1. Opracowanie i realizacja programów korekcyjno-edukacyjnych dla dorosłych sprawców przemocy.
2. Prowadzenie oddziaływań terapeutycznych w szczególności terapii dla osób stosujących przemoc w rodzinie, zmierzających do zmiany wzorców zachowań.
3. Podejmowanie działań wobec osób podejrzanych o stosowanie przemocy w rodzinie w ramach procedury „Niebieska Karta”.
4. Usprawnienie procedury interwencji wobec przemocy w rodzinie.
5. Prowadzenie edukacji i terapii dla nieletnich.
6. Występowanie do Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych o podjęcie działań mających na celu skierowanie osób stosujących przemoc do podjęcia leczenia uzależnień.

**Wskaźniki:**

1. Liczba realizowanych programów korekcyjno-edukacyjnych.
2. Liczba osób uczestniczących w programach korekcyjno-edukacyjnych.
3. Liczba osób stosujących przemoc, które ukończyły program korekcyjno-edukacyjny.
4. Liczba wypełnionych formularzy - D „Niebieska Karta”.
5. Liczba nieletnich sprawców przemocy biorących udział w terapii.
6. Liczba osób zgłoszonych do GKRPA.
7. Ilość wniosków skierowanych do Sądu o przymusowe leczenie uzależnień.

**Realizatorzy:**

1. Zespół Interdyscyplinarny
2. Urząd Miasta i Gminy Łomianki
3. Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Powiecie Warszawskim Zachodnim
4. Ośrodek Pomocy Społecznej w Łomiankach
5. Sąd Rejonowy dla Warszawy – Żoliborza
6. Komisariat Policji w Łomiankach
7. Poradnia Psychologiczno – Pedagogiczna
8. Organizacje pozarządowe

**Zadanie 2:** zapobieganie kontaktowania się osób stosujących przemoc w rodzinie z osobami dotkniętymi przemocą.

**Działania:**

1. Zatrzymywanie osób stosujących przemoc w rodzinie.
2. Stosowanie przez prokuraturę oraz występowanie do Sądu o zastosowanie wobec osoby stosującej przemoc w rodzinie środków zapobiegawczych w szczególności: w przedmiocie dozoru policji z zakazem kontaktowania z osobą dotkniętą przemocą w rodzinie, a także nakazu opuszczenia lokalu zajmowanego wspólnie z osobą najbliższą, ewentualnie tymczasowego aresztowania.
3. Występowanie do Sądu o zastosowanie wobec osób stosujących przemoc w rodzinie środków karnych lub probacyjnych polegających na obowiązku powstrzymywania się od przebywania w określonych miejscach, kontaktowania się lub zbliżania do pokrzywdzonego, zakazie przebywania w określonych miejscach, opuszczenia przez sprawcę lokalu zajmowanego wspólnie z pokrzywdzonym.

**Wskaźniki:**

1. Liczba zatrzymań sprawców przemocy w rodzinie.
2. Liczba zastosowanych środków zapobiegawczych.
3. Liczba złożonych wniosków do Sądu o zastosowaniu środków zapobiegawczych.
4. Liczba wniosków do Sądu w przedmiocie zastosowania środków karnych i probacyjnych.
5. Liczba wniosków kuratorów sądowych o zastosowanie przez Sąd środków probacyjnych na etapie postępowania wykonawczego .
6. Liczba orzeczeń sądowych uwzględniających w/w wnioski w postępowaniu wykonawczym.
7. Liczba osób doświadczających przemocy nie mających kontaktu z osobami stosującymi przemoc.

**Realizatorzy:**

1. Sąd Rejonowy dla Warszawy – Żoliborza
2. Komisariat Policji w Łomiankach
3. Prokuratura Rejonowa dla Warszawy - Żoliborza

**Cel 4: zwiększenie potencjału instytucjonalnego służb i organizacji odpowiedzialnych za realizację Programu na terenie Gminy Łomianki.**

**Zadanie 1:** systematyczne podnoszenie kompetencji poprzez szkolenia dla wszystkich przedstawicieli podmiotów podejmujących działania na rzecz rodzin uwikłanych w zjawisko przemocy, w tym z zakresu profilaktyki, diagnozowania przemocy w rodzinie, realizacji procedury „Niebieska Karta” i prowadzenia interwencji kryzysowej.

**Działania:**

1. Tworzenie możliwości stałego doksztalcania się osób odpowiedzialnych za realizację programu.
2. Organizowanie szkoleń z zakresu zjawiska przemocy w rodzinie dla poszczególnych służb i organizacji.
3. Organizowanie szkoleń interdyscyplinarnych z zakresu przeciwdziałania przemocy w celu podniesienia umiejętności pracy z osobami doświadczającymi i stosującymi przemoc.

**Wskaźniki:**

1. Liczba szkoleń dla pracowników poszczególnych służb i organizacji dotyczących zjawiska przemocy w rodzinie.
2. Liczba szkoleń interdyscyplinarnych.
3. Liczba uczestników szkoleń.

**Zadanie 2:** poprawa współpracy pomiędzy podmiotami uczestniczącymi w realizacji Programu.

**Działania:**

1. Dialog społeczny pomiędzy instytucjami zaangażowanymi w przeciwdziałanie przemocy w rodzinie i zapobieganie jego skutkom – systematyczne spotkania członków Zespołu Interdyscyplinarnego, wspólne szkolenia przedstawicieli różnych instytucji, udział w konferencjach w celu wymiany doświadczeń.
2. Stworzenie bazy „Dobrych praktyk”.
3. Umieszczenie informatora instytucji pomocowych na witrynach internetowych.
4. Wymiana doświadczeń, współpraca z instytucjami i organizacjami z obszaru przeciwdziałania przemocy w rodzinie o zasięgu ogólnopolskim.

**Wskaźniki:**

1. Liczba spotkań Zespołu Interdyscyplinarnego.
2. Liczba zorganizowanych wspólnych szkoleń, konferencji, seminariów.
3. Liczba podmiotów uczestniczących we wspólnych szkoleniach, konferencjach i seminariach.
4. Liczba uczestników szkoleń, konferencji i seminariów.
5. Liczba podmiotów, które umieściły informator na swoich witrynach internetowych.
6. Liczba utworzonych „Dobrych praktyk”.

7. Liczba podmiotów współpracujących

**Realizatorzy:**

1. Zespół Interdyscyplinarny
2. Urząd Miasta i Gminy Łomianki
3. Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Powiecie Warszawskim Zachodnim
4. Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych
5. Ośrodek Pomocy Społecznej w Łomiankach
6. Sąd Rejonowy dla Warszawy – Żoliborza
7. Komisariat Policji w Łomiankach
8. Placówki Służby Zdrowia
9. Placówki Oświatowe
10. Poradnia Psychologiczno – Pedagogiczna
11. Organizacje pozarządowe
12. Inne podmioty

**Zadanie 3:** badanie zasobów oraz potrzeb w zakresie zapobiegania i zwalczania przemocy w rodzinie.

**Działania:**

1. Diagnoza skali zjawiska przemocy, potrzeb oraz ocena istniejących zasobów.
2. Dostosowanie istniejących zasobów do zdiagnozowanych potrzeb.
3. Opracowanie bazy zasobów instytucjonalnych.
4. Pozyskiwanie środków i funduszy zewnętrznych na realizację programu.

**Wskaźniki:**

1. Stworzenie bazy zasobów instytucjonalnych.
2. Opracowanie katalogu potrzeb.
3. Liczba podmiotów uczestniczących w Programie mających dostęp do bazy zasobów instytucjonalnych.
4. Raporty ewaluacyjne.

**Realizatorzy:**

1. Zespół Interdyscyplinarny
2. Urząd Miasta i Gminy Łomianki
3. Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Powiecie Warszawskim Zachodnim
4. Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych
5. Ośrodek Pomocy Społecznej w Łomiankach
6. Sąd Rejonowy dla Warszawy – Żoliborza
7. Komisariat Policji w Łomiankach
8. Placówki Służby Zdrowia
9. Placówki Oświatowe
10. Poradnia Psychologiczno – Pedagogiczna
11. Organizacje pozarządowe
12. Inne podmioty

Cele Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy i Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na terenie Gminy Łomianki na lata 2017 - 2020 będą realizowane w okresie trwania niniejszego Programu.

## **Rozdział VI. Monitorowanie i ewaluacja Programu.**

Monitorowanie przebiegu realizacji programu będzie odbywać się w oparciu o sprawozdawczość podmiotów uczestniczących w jego realizacji uzyskanych na koniec każdego okresu realizacji Programu tj. :

1. Roczne sprawozdania Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy w Gminie Łomianki
2. Roczne sprawozdania Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Łomiankach
3. Roczne sprawozdania Ośrodka Pomocy Społecznej w Łomiankach.

Przewodniczący Zespołu Interdyscyplinarnego corocznie w terminie do dnia 31 marca przedłoży Radzie Gminy Łomianki sprawozdanie z realizacji Programu.

Obejmować ono będzie:

1. Formy udzielanej pomocy ofiarom przemocy w rodzinie
2. Form działań kierowanych do sprawców przemocy w rodzinie
3. Form udzielanej pomocy i działań kierowanych do świadków przemocy w rodzinie.

Wskaźnikami ewaluacji będą:

1. Liczba interwencji (policji) domowych, w tym z powodu przemocy w rodzinie
2. Liczba osób i rodzin objętych pomocą i wsparciem
3. Liczba pokrzywdzonych w wyniku przemocy domowej
4. Liczba sprawców przemocy domowej
5. Liczba sprawców przemocy domowej pod wpływem alkoholu
6. Liczba wszczętych procedur „Niebieska Karta”
7. Liczba zakończonych procedur „Niebieska Karta”
8. Liczba projektów w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie
9. Liczba akcji promocyjnych i informacyjnych
10. Liczba osób przeszkolonych w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

Ewaluacja pozwoli na:

1. Dostosowanie form wsparcia do potrzeb i problemów istniejących w Gminie Łomianki
2. Zwiększenie dostępności działań z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

Ewaluację Programu prowadzić będzie Ośrodek Pomocy Społecznej w Łomiankach we współpracy z wszystkimi instytucjami realizującymi Program.

## **Rozdział VII. Finansowanie Programu.**

Środki finansowe na realizację systemu będą pochodziły w szczególności z:

1. Środków własnych Gminy Łomianki, w tym Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Gminnego Programu Przeciwdziałania Narkomanii dla Gminy Łomianki
2. Dotacji z budżetu Państwa na realizację zadań zleconych Powiatowi
3. Funduszy strukturalnych
4. Funduszy Unijnych
5. Dostępnych grantów i konkursów (rządowych programów osłonowych).

### **Spis zamieszczonych wykresów.**

Wykres 1. Liczba ludności w Gminie Łomianki.....	8
Wykres 2. Liczba Klientów OPS w latach 2014 – 2016 (stan na 30.11.2016). ....	8
Wykres 3. Liczba Klientów OPS w stosunku do liczby wszczętych procedur „Niebieskiej Karty” w latach 2014 – 2016 (stan na 02.12.2016).....	9
Wykres 4. Liczba wszczętych procedur „Niebieskiej Karty” w latach 2014 – 2016 (stan na 02.12.2016).....	9
Wykres 5. Liczba wypełnionych formularzy „Niebieska Karta – C i D” w latach 2014 – 2016 (stan na 02.12.2016). ....	10
Wykres 6. Liczba ofiar przemocy w latach 2014 – 2016 z podziałem na kobiety, mężczyzn i dzieci (stan na 02.12.2016). ....	11
Wykres 7. Liczba sprawców przemocy w latach 2014 – 2016 z podziałem na kobiety, mężczyzn (stan na 02.12.2016). ....	12

Wykres 8. Liczba ofiar przemocy w latach 2014 – 2016 z podziałem na kobiety, mężczyzn i dzieci (stan na 02.12.2016). .....	12
Wykres 9. Wiek osób doznających przemocy w okresie 2014 – 2016 (stan na 02.12.2016)..	12
Wykres 10. Liczba osób stosujących przemoc będących przynajmniej raz w stanie nietrzeźwości w momencie zdarzenia w okresie 2014 – 2016.....	13
Wykres 11. Najczęściej wskazywane formy doświadczanej przemocy z podziałem na: kobiety, mężczyzn i dzieci w okresie 2014 – 2016.....	14
Wykres 12. Najczęściej wskazywane formy doświadczanej przemocy w okresie 2014 – 2016. ....	14
Wykres 13. Liczba spotkań Grup Roboczych w okresie 2014 – 2016 (stan na 02.12.2016)...	15
Wykres 14. Liczba zamkniętych procedur „Niebieskiej Karty” w okresie 2014 – 2016.....	16
Wykres 15. Liczba konsultacji psychologicznych i prawnych w 2016 r. na terenie OPS (stan na 02.12.2016).....	16
Wykres 16. Liczba osób skierowanych do DSM z powodu przemocy domowej w okresie 2014 – 2016 (stan na 02.12.2016).....	17

PRZEWODNICZĄCY  
Rady Miejskiej w Łomiankach  
  
Tadeusz Krystecki